

**Giulia
Caminito**

**Voda v
jezeru
ni nikoli
sladka**

Naslov izvirnika: L'acqua del lago non è mai dolce

© Giulia Caminito, 2021 Giunti Editore S.p.A./Bompiani

© za izdajo v slovenščini Mladinska knjiga Založba, d. d., Ljubljana 2023

Knjiga je izšla v dogovoru z lastnikom avtorskih pravic in posredovanjem literarne agencije MalaTesta v Milanu. Vse pravice pridržane.

Prevedla Daša Perme Jurjavčič

Vse informacije o knjigah Založbe Mladinska knjiga
lahko dobite tudi na internetu: www.emka.si

Sofinancira program
Evropske unije
Ustvarjalna Evropa

Izvedbo tega projekta je sofinancirala Evropska komisija.
Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem
primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Brez pisnega dovoljenja Založbe je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, bkrati s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, v okviru določil Zakona o avtorski in sorodnih pravicah.

Vsako življenje se začne z žensko in tako se je začelo tudi moje: z rdečelasko, ki je vstopila v prostor, oblečena v lanen kostim, iz omare ga je izbrskala prav za to priložnost, kupila ga je na tržnici pri Porti Portese, na stojnici s kakovostnimi oblačili po znižanih cenah, ne s tistimi cenenimi, temveč tistimi z napisom: RAZLIČNE CENE.

Ta ženska je moja mama, v levi roki stiska črno usnjeno aktovko, sama si je nakodrala lase, z navijalkami in lakom za lase, s krtačo si je oblikovala frufu, ima zelenorumenkaste oči in nosi salonarje z debelo peto, ko vstopi, se soba pomanjša.

Za pisalnimi mizami sedijo uradniki, mama je tri ure stala na vogalu stavbe, z aktovko, prižeto k prsim, in ko to pripoveduje, pove, da so ji klecala kolena, usta pa ji je polnil trpek okus.

Zibaje se približa, še pred njo do miz priplava oblak parfuma, s katerim je zakrila vonj po leči, ki jo je skuhalo za kosilo. Reče: Prišla sem h gospe Ragni, dogovorjena sem.

Ta stavek si je ponavljala pred ogledalom in na tramvaju in v dvigalu in na vogalu stavbe: Dogovorjena sem.

Z nežnim glasom, vedrim, odločnim, mrmraje, kakor da to ne bi bilo nič neobičajnega; zdaj ga ponovi gospodični brez poročnega prstana in z lasmi, spetimi na tilniku, ki jo premeri s pogledom in opazi rahlo pomečkan laneni kostim ter razpokano usnje na ročaju aktovke.

Gospodična se zazre v rokovnik pred seboj: Kako vam je ime?
Antonia Colombo, pove mama.

Gospodična temeljito pregleda rokovnik z zabeleženimi sestanki gospe Ragni, naglo drsi s prstom po papirju in išče gospo Colombo, a je ne najde.

Vašega imena ni tukaj, gospa.

Mama se nakremži, tako kot se je že neštetokrat v mislih, spravevala se je, kakšen izraz naj naredi v tem trenutku, morala je preučiti vsako sekundo, si zamišljati, kaj se bo zgodilo, vse do zadnje podrobnosti, in posreči se ji, namrgodi se kot prezaposlena ženska, ki ji tuja nesposobnost in zamude parajo živce.

Potem reče: Poslušajte, že pred tednom dni sem se dogovorila, odvetnica sem in gospa Ragni mi je zagotovila, da bo danes tukaj, zelo že zamujamo z oddajo aktov.

Mamin obraz je spačen, njena nestrpnost pa otipljiva, kakor so otipljivi pretesni čevlji ali visoki preznojeni moški na tramvaju.

Ženski izmenjata še nekaj besed in Antonia Colombo vztraja v prepričanju, da nima izbire, da se mora postaviti zase in se ne sme premakniti.

Gospodična ji zdaj verjame, rdečelaska se zdi tako prepričana v svoje besede, v pisarni pa ni nihče odtrgal pogleda od svojih dokumentov, saj nesporazum še ni prerasel v prepir.

In tako gospodična odpre vrata, na katerih kraljuje tablica z napisom VIŠJA URADNICA RAGNI, in mama prestopi prag, ki ji odpira pot v prihodnost.

Zagleda žensko v črnem krilu in jopiču z zelenimi pikami ter počaka, da se vrata za njo zaprejo.

Ženski se motrita, vodja tišči roke v predal, potem ga naglo zapre, police za njenim hrbtom se šibijo pod pravnimi knjigami, in mama se zaveda, da nikoli ne bo imela toliko papirja, ker ni poceni in zavzame preveč prostora.

Kdo pa ste? vpraša uradnica Ragni in prekriža noge.

Antonia Colombo, odvrne mama in doda: Ne pozna se in nisem dogovorjena za sestanek.

Zavlada gosta tišina, ki traja nekaj trenutkov, dokler Antonia znova ne spregovori.

Ne poznate me, ampak na mizi imate mojo vlogo za dodelitev stanovanja, prepričana sem, da je tam, v tistem kupu, med tistimi papirji sem tudi jaz, ki stanujem na Vii Monterotto 63, pravzaprav ne stanujem, ker bivamo na črno in se gnetemo na dvajsetih kvadratnih metrih, v polkletnem prostoru, računi ne prihajajo na moje ime in plačujem globo, odkar sem se vselila, plačala sem aro, da sem lahko tam, in hočem, da uredite dokumente, minilo je že pet let.

Uradnica vstane in razkrije svojo malo postavo, sname si očala z okroglimi roževinastimi okvirji, razdraženo jih vrže na mizo, mami zavpije, naj odide.

Bila sem v vaših pisarnah, v vseh, prinesla sem dokumente, ki ste jih zahtevali, poročila sem se z moškim, s katerim sem sobivala, prepričala sem ga, da je posvojil mojega sina, zanosila sem, ustvarila sem si družino in imam vse, kar je potrebno za odobritev vloge, odvrne mama.

Uradnica začne tipkati številke v telefon, nato besno odloži slušalko, zagrozi, da bo poklicala policijo, in mami zabiča, da mora takoj oditi, kako si je drznila vstopiti z zvijačo, še enkrat glasneje ponovi: Kako ste si drznili?

Tedaj mama sede na tla in prekriža noge, da laneno krilo razkrije bela pegasta stegna, dvigne roke visoko v zrak in reče: Tukaj sem, prišla sem zaradi svojega stanovanja.

Nepremično sedi, s togimi rokami, razprtimi dlanmi, aktovka leži na tleh, prazna je, moja mama ni odvetnica in nima sestankov pri pomembnejših, ima le stanovanje, ki ga je očistila miši, ščurkov in odvrženih igel, in zahteva rešitev.

Uradnica se premakne, zakoraka mimo nje, namerno sune vanjo s kolonom in odpre vrata, sodelavce v pisarni prosi za pomoč, reče: Neka prismojenka sedi tu na tleh, odpeljite jo.

Gospodična, nekaj moških in vratar prihitijo na pomoč in se znajdejo pred neomajno žensko, mojo mamo, ki kakor drevo steguje roke proti stropu, v pomečkanem lanenem kostimu, s kot kamen negibnim obrazom, ter jih na vse grlo žali in kriči.

Meni, da ne vejo, kako je, ko ne zmoreš več, po enem, dveh, treh, desetih socialnih delavcih, po enem, dveh, treh, desetih poštnih uradih, odvetnikih, uradnikih za dodeljevanje neprofitnih stanovanj, obrazcih, ki jih je treba izpolniti, po eni, dveh, treh, desetih globah in opominih in grožnjah.

Dvignejo jo in premaknejo, zgrabijo jo za roke in noge in tedaj se ji bluza razpre in razgali modrček brez kosti, prekipevajoče prsi, krilo se razpara in pokažejo se njene spodnjice, mamin praznji kostim je že raztrgan, zato mama brca in vpije kakor ponorela zver.

Zdi se mi, da sem tam, opazujem jo iz kota sobe, obsojam jo in ji ne privoščim odpuščanja.

1. Ljubo doma, kdor ga ima

Živimo v četrti, ki jo mama nerada uvršča v predmestje, saj moraš, če živiš na obrobju, imeti središče mesta pred očmi, mi pa ga nikoli ne vidimo, še nikoli nisem obiskala Koloseja, Sikstinske kapele, Vatikana, parka Villa Borghese, Piazza del Popolo, s šolo ne hodimo na izlete, če že kam grem, je to z mamo na bližnjo tržnico.

Pri našem stanovanju, širokem pet in dolgem štiri metre, so mi najbolj pri srcu betonska ploščad in gredice, na katerih raste le trava, nihče ni namreč pomislil, da bi nanje posadil rože, tudi mama se temu upira, saj če kaj sadiš, pomeni, da boš tam tudi ostal.

V stanovanju imamo kuhinjo znotraj omare, izvlečno ležišče, ki ga potegnemo izpod Marianove postelje, električni radiator, ki ga vključimo le za kratek čas in samo, ko je zelo mrzlo, in plakat Beatlov nad jedilno mizo, obdano s štirimi različnimi stoli; v našem stanovanju se sliši škripanje postelje, če starši počnejo tisto, saj ga sestavlja ena sama soba in ne moreš ven, ne moreš se zapreti v kopalnico, ker se kljub temu vse sliši.

V stanovanju sem tudi jaz, deklica. Poznam samo betonsko ploščad, ki se mi zdi kakor kraljeva palača, v kateri prebivam z bratom; najina je in od nikogar drugega, kopljeva, skačeva, kuhava koprive in mravlje ter s kredami, ki sva jih vzela v šoli, po tleh piševa številke, riševa črte, trikotnike in kvadrate, na katere se potem usedeva in se delava, da so to najine stvari, da živiva tam, med liki, ki sva jih narisala.

H-I-Š-A, rečeva in nariševa nekaj črt, zidove in streho, okna, vrata.

Tisti kraj, dežela najinih iger in prvih sanjarij, obstaja, ker je tako hotela mama. Prej so tam prevladovali ščurki, sem ter tja kakšna miš in številne injekcijske igle, ki so jih tja odvrgli s ceste ali so jih tam pustili tisti, ki so spali pred vhodom v blok.

Mama si je obula visoke gumijaste škornje, ki si jih je izposodila od očeta, da je vse do zadnje pobrala in jih sežgala; če najdeš injekcijsko iglo, vedno rada poudarja, jo moraš odstraniti, saj je krivda tudi tvoja, če se z njo zbode kak otrok, ker si jo prezrl.

Potem je vzela strup, očetu je naročila, da ji z gradbišča prinese lopato, in se lotila lovljenja, ubijanja, pletja.

Po več mesecih dela je dvorišče, na katero gleda brezzobo obličje našega polkletnega stanovanja, očiščeno, mama naju prime za roko, pelje naju tja in pravi: Igrajta se.

Mama je za to, da je dobila to stanovanje, svojo babico prosila za denar in z njim izplačala sorodnike neke starke, ki je tam umrla.

V delavski soseski, polni narkomanov in umirajočih starčkov, ne bi nihče kupil zanikrne plesnive luknje, mama pa denarja zanjo tako ali tako ne bi dobila, zato se je dogovorila z lastniki in sprožila postopek, da bi zadevo zakonsko uredila ter našla drugo stanovanje, medtem pa nam vsaj začasno priskrbela bivališče.

Menila je, da ne bo dolgo trajalo, da se bo že znašla, da nam bo poiskala novo domovanje, medtem ko bomo mi čakali v tem stanovanju.

Dolgo čakamo, tako dolgo, da mama nazadnje popusti ter očisti in zakrpa tla, prepleska strop in popravi pipo, da laže napolni kopalno kad, ker nam rimska občina noče in noče dodeliti stanovanja.

Vse se ohranja v negotovem ravnovesju, kakor trhlo drevo, ki se še z zadnjo korenino oklepa krhkih tal, dokler mama znova ne zanosi in se moj oče, ki pa ni tudi Marianov oče, poškoduje pri delu: pade z gradbenega odra in ohromi.

Dokumentom o poroki in posvojitvi se pridružijo še tisti o invalidnosti, na vloge za pridobitev denarne podpore zaradi brezposelnosti se nalagajo še tiste za večje družine, zato da bosta lahko bratca hodila v jasli, pa občino, župana, Italijo prosimo za pomoč, prosimo za nastanitev, za zaščito, za to, da nas ne bi pozabili, naše življenje se zdi kakor ena sama neskončna prošnja.

Ko se rodita dvojčka, štejem šest let, Mariano pa nas vse zasovraži, še zlasti očeta, ki sploh ni njegov oče in se je povrh vsega iz zlovoljnega možakarja spremenil v odvečni in težavni privesek, v pokvarjeno pečico, v sesalnik, ki slabo vleče, v grelnik, iz katerega po petih minutah priteče mrzla voda, v star likalnik, in Mariano bi ga najraje zavrgel.

Oče, sicer znan po močnih klofutah in nenehni želji po seksu, je zdaj priklenjen na invalidski voziček, ki ga je mama s pomočjo sorodnikov dobila iz bolnišnice, sam si z rokami premika noge, vsako posebej, in ne večerja več z nami: Zakaj pa bi sploh še jedel?

V stanovanju sta tako negiben moški, ki spominja na kip, na marmor, na ploščice, na podboj vrat, na zidce, ki obdajajo blok, in zaposlena ženska, ki pobira, premika, lošči, popravlja, lepi, zastruplja, z metlo odstranjuje vodo, ko nam zalije stanovanje zaradi preobilice dežja. Negibni moški je moj oče, neutrudna ženska pa je rdečelaska z imenom Antonia Colombo.

Nimam igrač in premorem le peščico prijateljic, od vsake stvari dobim le ceneno kopijo: punčko, sešito iz odvečnih kosov blaga, rabljeno šolsko torbo, ki jo je prejšnja lastnica porisala, čevlje z

obrabljenim podplatom, ki jih s tržnice domov prinesemo v vrečki namesto v škatli, mandarine namesto božičnih lučk in namesto barbik njihove fotografije, izrezane iz revij.

V mojih očeh smo škart roba, odvečne karte v zapleteni igri, okrušene frnikole, ki se ne kotalijo več: negibni smo ostali na tleh, tako kot oče, ki je padel z nezaščitenega gradbenega odra na nezakonitem gradbišču, kjer je nezavarovan delal na črno, in od spodaj, s točke, na katero smo strmoglavili, opazujemo, kako se drugi kitijo z bisernimi verižicami.

Dvojčka sta mali kričeči bitijci, ki spita v ogromni škatli, podloženi z odejicami, prislonjeni ob jedilno mizo, da se smrad njihovih pleníc meša z vonjem po mineštri.

Z Marianom ne veva natanko, zakaj sva sploh še tam in zakaj je nisva nikoli poskusila ucvreti, skrivaj načrtujeva pobeg, jaz in ta rjavolasi deček, čeprav nisva nikoli zares pripravljena na to, da bi jo popihala in obrnila hrbet temu življenju.

Doma komajda poznamo zemljepisne značilnosti Lacija, naše dežele, in rimskih ulic, ulic našega mesta, saj je naše gibanje omejeno na domačo četrt, drugje je za nas predrago, zunaj ne bi mami nihče dajal ničesar na up ali zamenjal kruha in šunke za dan njenega dela.

Mamino prepričanje je: kdor te ne pozna, ti ne bo pomagal, zato bomo ostali tam, kjer nas poznajo, kjer lahko stke take in drugačne odnose, ki nam zagotavljajo varnost in prepoznavnost.

Mariano je najstarejši med otroki in vse druge sorojence doje-ma kot vsiljivce med sabo in Antonio, ki ga je rodila še v mladih letih in s katero sta lep čas živela kot eno, da sta sploh lahko preživela.

Mene prenaša, ker nisem cmera in ga molče poslušam, dopustim, da si pri meni daje duška s pravljicami in demoni, z grozljivimi in temačnimi zgodbami, s pustolovščinami, v katerih deklica vedno umre, volk pa zmaga. Med nama so štiri leta razlike, kar je v otroških očeh veliko, zato se mi zdi odrasel in že skorajda star. Zmeraj posreduje, ko me kdo nadleguje, o drugih deklicah namreč nimam dobrega mnenja in nanje gledam z nezadovoljstvom, v mojih očeh so nekaj več kot jaz, a nisem še dognala, kako bi se z njimi spopadla.

Neka svetlolaska, ki je po mojem avstrijskega rodu, me kliče Netopirjev kljun, ker pravi, da imam izbočena usta, zato doma v kopalnici stopim na prste in se ogledujem; ne zdi se mi, da bi bila kakorkoli iznakažena, in vem, da so bili netopirji nekoč miši in ne race. Toda otroške žalitve bolijo, tudi če so nesmiselne: če si drugačen, pomanjkljiv, ti to škoduje, če pa se povsem prilagodiš, se laže neopazno pomešaš med druge, naša družina je že tako okvarjena, ne moremo si privoščiti še kljunov ali vpadljivih ušes.

Ko to povem Marianu, pride pred mojo šolo, reče mi, naj mu pokažem tisto deklico, nato zavpije: Zapri gobec, trapa, in jo mahne.

Do Mariana gojim zdravo mero občudovanja, saj je z eno samo potezo utišal tujo robotost, njegova jezljivost je zame kakor zaklad.

Učiteljice pa nad njegovim dejanjem niso tako navdušene, še manj pa mama, ki mu za nekaj dni zveže roke za hrbet in mu zabíča, da se mora znajti ali pri opravih, ki jih ne zmore narediti sam, za pomoč prositi nas: če rok ne zna uporabljati pravilno, jih ne bo več uporabljal.

Antonia vedno najde izvirne kazni, redko nama prisoli klofuto ali naju brcne, raje nama kaj odvzame.

Če vpijeva po stanovanju, nama ne skuha večerje, če ji ne pomagava skrbeti za dvojčka in se raje igrava, nama ne da malice za šolo ali pa nama zaseže peresnico; rojena je za stavke in uporniške demonstracije.

Goji prepričanja, za katera ne vem, kje jih je pridobila, mogoče od moje babice, mogoče od življenja, mogoče pa si jih je ustvarila sama; ne pripada nobeni veri, ne zaupa nobeni stranki, verjame le v pravičnost, neomajno vztraja pri poštenosti.

Mene zelo navdušujejo rože, pa ne peščica cvetic, ki same od sebe zrastejo na našem dvorišču, krhke spomladanske marjetice, temveč vrtnice, ki poganjajo na tujih vrtovih, jasmin, hortenzije, ki jih opazim, ko po ulici korakam ob mami, in si jih želim utrgati.

Nekoč se opogumim, saj hočem cvetne liste vrtnic namočiti v plastenki vode, kakor počnejo moje sošolke, ki nato v šoli razkazujejo svoje nadvse smrdljive, a dragocene domače dišave. Antonia me vidi, ko utrgam cvet, ki kuka izza mreže, in med nama se vname prepir.

Ni tvoja in ne smeš je vzeti, me ošteje.

Ampak na cesti je bila, cesta je od vseh, odvrnem.

Torej si še večja tatica, tega, kar je od vseh, se ne smeš dotikati, zarenči mama.

Če razbiješ ali poškoduješ predmete, poskuša mama to bogoskrunstvo nemudoma odpraviti tako, da se domisli, kako bi stvari popravila in znova uporabila, toda ko gre za javno last, je nepopustljiva: ne smeš teptati trate v parku, ne smeš metati odpadkov po tleh, ne smeš trgati vrtnic na vrtovih, ne smeš uničevati knjig iz knjižnice.

S knjigami je naravnost obsedena, saj si doma, zlasti odkar je oče prikovan na stol ali posteljo, in ker nimamo televizorja, samo radio, čas krajšamo le z branjem, in ker nimamo ne prostora ne

denarja za knjige, z Marianom uporabljava knjige, ki so last vseh in morava z njimi ravnati kakor s svetinjami, lepo jih zlagava na kup, mama pa si zapisuje datume, ko jih morava vrniti, in naju priganja, naj jih pravočasno prebereva, preverja, ali jih nisva zapacala ali pomečkala, in če se to zgodi, naju odvede v knjižnico, da se opravičiva knjižničarki in drugim otrokom, ter jih odplača, tudi če knjižničarka zatrjuje, da ni treba, mama odvrne: Pa je treba, še kako je treba.

Ko si drznem pripomniti, da pravzaprav stvari od vseh v resnici ne pripadajo nikomur, mi odvrne: Izbij si to misel iz glave, da ne boš postala zlobna.

Antonia se ne oblači več lepo, tja hodi v oblačilih, ki jih nosi tudi doma, vsa preznojena in z veliko sponko v laseh; ima zalit obraz in ozka senca, dolge trepalnice, nos ni izrazit, droben pa tudi ne, ni vitka, ni preveč okrogla, sólo zdravje je je.

Tudi nam zmeraj ponavlja, da je zdrav videz pomemben, preklaste noge niso v redu, upadli obrazi ljudi plašijo.

Sklenila je, da mora vztrajati, če želi doseči svoje, na njihov oder je stopila kakor žaromet, ki se je odlepil od stropa in zgrmel na sceno – nezaželen in nevaren. Moral bi osvetljevati druge, zdaj pa si domišlja, da je glavni junak.

Neuravnovešena, obupana in naveličana ženska je, s sabo ima sveženj dokumentov, našla je uradnika, ki se ji zdi prijaznejši od drugih, in si njegovo ime zapisala na listek: Franco Murri.

Poslušaj me, Franco Murri, sem Antonia Colombo, in dokler mi ne boste pomagali, se bom vračala sem in spraševala po tebi, mu naznani mama in mu začne podajati mape.

Franco Murri poskuša biti prijazen: Veste, gospa, sem ste prišli z ukano, naša vodja tega ni pozabila, zato se postopek najbrž ne bo ugodno končal.

Antonia Colombo ne popusti: Torej ji bova na mizo petdesetkrat položila mojo vlogo, dokler ne bom toliko v napoto, da me ne bo mogla več prezreti. Zdaj imam štiri otroke in invalidnega moža.

Tako vztraja mesec, dva, tri, če se uradnik zamenja, ve, da bi morala začeti znova, če torej za mizo ne najde Franca Murrija, reče, da se bo vrnila naslednji dan, ali se dogovori za nov datum.

Ko se vrne domov, o Francu pripoveduje, kot bi bil lekar nar ali prodajalec časopisov, možki, ki nama je domač, iz sveta, ki ga pozna in naju pomirja, vendar si ne znava predstavljati njegove podobe ali obraza, zdi se nama kakor vsiljivec, ne razumeva, kaj počne za mamó, zato v naju vzbudi ljubosumje, zlasti v Marianu.

Tvoj oče nikoli nič ne reče na to, da se dobiva s tem tipom, mi nekega dne očita brat, kakor bi bila jaz kriva, predvsem za to, da imam očeta, ki ga on nima ali ga noče imeti.

Kaj pa naj reče? vprašam in opazujem očeta, ki sedi v invalidskem vozičku, kolesa so zagozdena za nogo mize, na kolenih ima razgrnjen izvod časopisa *il manifesto*, že pol ure prebira isto stran, in posumim, da je že pozabil, kaj bere.

Karkoli, odvrne Mariano in mu kakor vedno nameni neodobravajoč pogled.

Očka se je ugasnil, tak je, kot bi ga udarila strela, stopim k njemu in mu položim dlan na koleno, čeprav ga ne more čutiti, in ga vprašam, kdo je Franco in ali mu bo kaj rekel.

Očka me ne pogleda, reče samo: Zapri bratu gobec.

Z Marianom se spopadata z razdalje, eden z vozička, drugi s postelje; ker sta vedno v istem prostoru, ne moreta pobegniti, ne moreta se pretvarjati, da se ne slišita.

Zaprla so jo, doda oče, medtem ko si Mariano besno obuva tenisne, rad bi šel ven teč.

Koga? vprašam in se sklonim k časopisu.

Tisto žensko, višjo uradnico, pojasni oče, ampak ne vem, katero višjo uradnico in kaj naj bi uradovala, zato med tiskanimi črkami iščem namig in preberem ime, ob katerem oče tišči prst: Vittoria Ragni.

Ne vem, kdo je, vedno znova prebiram njeno ime, Vittoria Ragni, izrečem ga tudi na glas, ko se mama vrne; v rokah drži platenko s čistilom za tla, domov nikoli ne pride praznih rok, prinese steklene embalaže, platenke, lesene vezane plošče, tisto, česar drugi ne potrebujejo več, nam gotovo pride prav.

Kaj je z Vittorio Ragni? se pozanima in odloži platenko na mizo. Mariano, kam greš? doda, toda Mariano ji ne privoščiti niti pogleda in odvihra ven, zato ni priča maminemu prvemu zadoščanju, ne vidi, kako se ji razpotegne čelo, ne opazi žara v očeh, skrivljenih ustnic.

Antonia iztrga očetu časopis iz rok in bere, pa spet prebere, nato se njen nasmeh prelevi v drget, vidim, kako jo oblijejo solze.

Osuplo jo opazujem, skoraj nikoli je še nisem videla jokati, tudi v porodnišnici ne, ko sta se rodila dvojčka, tudi ob smrti njene babice ne ali potem, ko je oče zgrmel z odra.

Preiskujejo jo zaradi kaznivih dejanj, zaprli jo bodo, mrmra skozi solze in ne razumem, ali je vesela ali zadevo obžaluje.

Je tvoja prijateljica? plaho vprašam in takrat mama bruhne v smeh, oči ima še solzne, toda smeje se na ves glas.

Antonia mora pokazati, kaj vse nam manjka, topla voda, ki nikakor ne priteče, pokaže vtičnice, iz katerih štrlijo žice, majhen prostor, ki nam otežuje gibanje, slabo osvetlitev, pa vendar ves čas obiska uradnikov ponavlja: Znajdemo se, vse je čisto.

Nova višja uradnica je socialna delavka, in ko v našem dosjeju prebere, da se na dvajsetih kvadratnih metrih gnetejo štirje otroci, vzame rdeče pisalo in na prvo stran napiše: NUJNO.

Tedaj se nam posvetijo, pridejo preverit, kje živimo. Oče leži na postelji in prišlekov niti ne pozdravi, dvojčka pa se oklepata maminega krila, da jo skoraj prekucneta, ob omari leži vreča z njenimi oblačili, spita v škatli, spojena, naučiti se še morata, kako je, ko ne tičita skupaj.

Mariano je na dvorišču, slišimo njegovo vpitje, pretvarja se, da je v nevarnosti, z odraslim glasom vpije ‚Na pomoč, na pomoč‘, mama pa pojasni: Ne skrbita, samo pozornost išče, ni mu hudega.

Vsiljivca sta namreč dva in zaradi njiju je naše stanovanje videti še manjše, vsem se zdi kakor ropotarnica ali shramba, sobica s čistili in metlami.

Policija je prišla, vpije Mariano na dvorišču in odvrže petardo.

Tujca si zapisujeta, mamu sprašujeta o stanju nepremičnine; ko odideta, se oče mukoma obrne na bok in zasmrči, jaz zagrizem v surov korenček, mama pa s praga bolšči v Mariana: Baraba, mu zavpije, z občine sta prišla, za večerjo dobiš suh kruh.

Dva tedna pozneje nova višja uradnica pokliče mamó, znano je, da je seznam čakajočih dolg in naša zadeva je lep čas mirovala, toda uradnica hoče, da zapustimo bivališče, premajhno je za nas, našla nam je stanovanje, ki pa nam ga ne more dodeliti po uradni

poti, lahko nam ga ponudi v oskrbo, in z dokumentom, ki ga bo podpisala, bomo lahko do nadaljnjega živeli tam.

Mama naredi več deset kopij tistega lista in jih odnese na vse pristojne urade, na pošto, na banko, na davčni urad, enega spravi v denarnico in enega obesi na steno, enega spravi k našim osebnim izkaznicam in nekaj jih stlači v škatlice z našimi odpadlimi mlečnimi zobmi.

Z Marianom se preplašeno in tesnobno posloviva od svojega koščka betona.

Naše novo domovanje je v četrti za bogataše, nastanjeni smo na Corsu Trieste, blizu uradov in bank, peš lahko gremo v Villo Torlonia in Villo Ada, diskoteka Piper je samo deset minut stran, sosednja četrt je Parioli, najbogatejša četrt v mestu. V tistem bloku z dvema notranjima dvoriščema in šestimi nadstropji ima občina v lasti samo eno stanovanje, tisto, ki je zdaj v naši oskrbi.

In tako si s škatlami, kramo, jogurtovimi lončki, v katere smo posadili kaktuse, s kozarčki od fižola, ki jih uporabljamo za odlaganje zobnih krtačk, obešalniki iz kartona, zlepljenega z lepilnim trakom, in spodnjicami, natlačenimi v velikih vrečkah za smeti, prilastimo to domovanje.

Ima tri spalnice, kuhinjo, dnevno sobo, pravi vhod s pravimi stopnicami, prava vrata in pravo kad, pravi štedilnik in prave rolete.

Z Marianom sredi svoje sobe odloživa plastični vrečki z najinimi obrabljenimi igračkami; zdi se nama prevelika, skorajda nama vzbuja grozo.

Odkar smo se preselili, slabo spim, brata silim, da pusti ponoči luč prižgano, in vsako noč se skoraj ob isti uri prebudim iz more, ki se je nikoli zares ne spomnim, vem samo, da vselej padem in me nihče ne ujame.

Ponoči ne slišim več glasnega očetovega dihanja ali joka dvojčkov, vidim samo Mariana, kako vstane in stopi k oknu ter opazuje cesto.

Zgornji sosedi se začnejo pritoževati, ker dvojčka nikoli ne spi ta, ker z Marianom hodiva prehitro, ker mama navije radio preveč na glas, ko pomiva posodo, ker oče vsako jutro preklinja, namesto da bi se veselil lepega dne, kolne kot furman.

V novem bloku obstaja solastništvo, imamo upravnika, imajo sestanke, na katere nismo vabljeni, ker stanovanje ni zares naše, nismo ga kupili, ničesar si še ne lastimo, v nasprotju z njimi.

Dvorišče je polno vrtnic – rumenih, rdečih in temnoroznatih – in sadnih dreves, a se jih ne smemo dotikati, nihče se jih ne sme, ob sredah pride vrtnar, ki jih poškropi z nečim smrdljivim.

Že prvo popoldne, ko se z Marianom igrava pod okni bloka, naju z vrha zalije vedro vode: neki gospe ni pogodu, da zganjava tak hrup.

Mariano ji zavpije: Krava!

In gospa naznani, da bo poklicala policijo.

Mama naju ošteje in Marianu zabiča, naj ne vpije več, ti ljudje so bili tu pred nami in ne moremo se vesti kot v prejšnjem bloku, prilagoditi se moramo drugim, pokazati spoštovanje.

Nakupovanje je v novi četrti za nas težavno, vse je predrago; v šolo sva se vpisala sredi leta in učiteljice menijo, da toliko zaostajava, da bi morala ponavljati, brata ves čas podijo iz razreda, jaz pa sem postala redkobesedna, odgovarjam odsekano, pišem s tresočo se roko in sošolkam močno zavidam lepe o-je in m-je.

Edina mamina prijateljica v bloku je vratarica, gospa majhne postave sicilijanskih korenin, ki ni pretirano zgovorna, a je hitra in učinkovita pri čiščenju, prisluhne pritožbam in težavam vseh stanovalcev, ampak nikoli ne pripoveduje o svojih, skrbno ureja pošto, ki

Nadaljujte z branjem

Knjigo lahko kupite v spletni trgovini Mladinske knjige [Emka.si](https://www.emka.si),
v knjigarnah Mladinske knjige po vsej Sloveniji ali pa jo naročite
prek telefona 080 12 05.